

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансів

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

“ ___ ” _____ 20__ р.

ВИПУСКНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності «Фінанси і кредит»

за темою:

«Державний аудит ефективності фінансово-господарської діяльності підприємств»

Виконавець

студентка фінансово-економічного факультету

Кутили Вікторії Геннадіївни
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник

кандидат економічних наук, доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Хомутенко Алла Віталіївна
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Одеса 2018

ЗМІСТ

	<i>стор.</i>
Вступ	3
Розділ 1. Теоретичні засади державного аудиту публічних фінансів.	6
1.1. Сутність та необхідність аудиту публічних фінансів. Види державного аудиту.	6
1.2. Система державного аудиту публічних фінансів.	18
1.3. Фінансово-господарська діяльність як об'єкт державного аудиту.	25
Розділ 2. Прикладні аспекти державного аудиту фінансово-господарської діяльності (на прикладі ТОВ «Південний – 1»).	30
2.1. Методичні підходи до проведення аудиту фінансово-господарської діяльності ТОВ «Південний – 1».	30
2.2. Аналіз методів оцінки управління фінансово-господарською діяльністю.	35
2.3. Оцінка ефективності управління фінансово-господарською діяльністю ТОВ «Південний – 1».	58
Розділ 3. Шляхи підвищення ефективності управління фінансово-господарською діяльністю ТОВ «Південний – 1».	60
3.1. Зарубіжний досвід проведення державного аудиту публічних фінансів.	60
3.2. Напрями вдосконалення та практичні рекомендації щодо підвищення ефективності управління фінансово-господарською діяльністю ТОВ «Південний – 1».	65
Висновки	68
Список використаних джерел	71
Додатки	74

ВСТУП

У сфері фінансів та у сфері державних фінансів особливо завжди є потреба в об'єктивній та достовірній інформації про фінансово-господарську діяльність суб'єкта господарювання, в ефективному використанні ним коштів та управлінні фінансово-господарською діяльністю, а також завжди має місце можливість виникнення фінансових порушень. Саме для забезпечення ефективності діяльності та запобігання порушень в Україні функціонує державний фінансовий контроль. Але більшість форм державного фінансового контролю носять виключно каральний та фіскальний характер. Вони спрямовані на виявлення порушень та стягнення фінансових санкцій за них, що веде до погіршення фінансового стану суб'єкта господарювання. Такі форми фінансового контролю не є ефективними. Та нині більш важливим та перспективним є державний аудит як форма фінансового контролю, яка носить рекомендаційний характер та має на меті попередження порушень і покращення фінансового стану суб'єкта господарювання. Тому сучасний державний фінансовий контроль активно розвивають, вдосконалюючи державний аудит, попит на який швидко зростає, зумовлюючи актуальність досліджень державного аудиту.

Питання державного аудиту, а саме аудиту ефективності висвітлюються у працях зарубіжних учених з аудиту адміністративної діяльності. Серед українських вчених проблемам аудиту приділяють увагу Рубан Н. І., Стефанюк І. Б., Дрозд І. К., Мамишев А. В., Левицька С. О., Сукач О. М., Хаблюк О. А., Яцишин С. Р., Будник Л. А. та інші.

Незважаючи на достатній рівень наукових здобутків у досліджуваній сфері ціла низка актуальних питань залишилася нерозкритою. Зокрема, потребують подальших ґрунтових досліджень питання щодо модернізації методичного, організаційного, законодавчого та інформаційного забезпечення державного аудиту ефективності.

Мета написання роботи полягає в дослідженні сутності аудиту публічних фінансів, вивченні системи державного аудиту та підходів до проведення аудиту

фінансово-господарської діяльності підприємства, а також у дослідженні зарубіжного досвіду щодо проведення державного аудиту.

Виходячи із мети, основними завданнями при написанні роботи є:

- розкрити сутність аудиту публічних фінансів;
- розглянути види державного аудиту;
- охарактеризувати систему державного аудиту публічних фінансів;
- дослідити методичні підходи до проведення аудиту фінансово-господарської діяльності підприємства;
- провести аналіз та оцінку ефективності управління фінансово-господарською діяльністю підприємства (на прикладі ТОВ «Південний – 1»);
- визначити шляхи підвищення управління фінансово-господарською діяльністю підприємства (на прикладі ТОВ «Південний – 1»);
- дослідити зарубіжний досвід проведення державного аудиту публічних фінансів.

Об'єктом дослідження є державний аудит публічних фінансів та аудит ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства.

Предметом дослідження є теоретичні та практичні засади державного аудиту публічних фінансів та аудиту ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства.

У роботі використовувався логічний метод, метод системного аналізу та метод узагальнення при вивченні сутності об'єкта дослідження, а також метод порівняння при встановленні відмінності між аудитом, ревізією та перевіркою у розділі 1. У розділі 2 використовувалися графоаналітичний, статистичний, структурний метод та метод розрахунку при аналізі фінансово-господарської діяльності підприємства. Також метод узагальнення був використаний при наданні рекомендацій щодо підвищення ефективності управління фінансово-господарською діяльністю у розділі 3.

Інформаційно-аналітичною базою дипломної роботи виступають навчальні посібники, монографії та публікації у фахових періодичних виданнях, а також

Закони України, затверджені Кабінетом Міністрів України методики щодо проведення державного аудиту, Господарський кодекс України та ін.

Теоретичною базою роботи є наукові праці Хомутенко В. П., Хомутенко А. В., Рудницького В. С., Немченко В. В., Редько О. Ю., Гуцаленко Л. В., Дерій В. А., Коцурпатрий М. М., Будник Л. А., Голяш І. Д., Слободяник Ю. Б., а також Тісунова В. М, Бондарчука А. В.

Матеріали проведеного дослідження стануть у нагоді для покращення та підвищення ефективності управління фінансово-господарською діяльністю ТОВ «Південний – 1».

Дипломна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків

ВИСНОВКИ

Виходячи із мети та завдання, у роботі був досліджений державний аудит публічних фінансів, його система та класифікація, а також було проведено аудит фінансово-господарської діяльності ТОВ «Південний – 1» та висунуто рекомендації щодо підвищення ефективності управління діяльністю підприємства.

Дослідивши сутність державного аудиту та проаналізувавши визначення «аудиту» різних авторів, ми прийшли висновку, що єдиної думки щодо визначення цього поняття немає. Тому ми сформувавши власну думку щодо визначення поняття «державного аудиту». Отже, на нашу думку, державний аудит – це форма державного фінансового контролю, яка спрямована, в першу чергу, на оцінку достовірності фінансової інформації та ефективності використання державних фінансових ресурсів, і вже потім на перевірку та аналіз діяльності суб'єкта контролю щодо законності використання державних фінансових ресурсів, правильності ведення бухгалтерського обліку та функціонування внутрішнього контролю.

Також, дослідивши стандарти INTOSAI, а саме ISSAI 100, ми виділили такі три основні види державного аудиту:

- фінансовий аудит;
- аудит ефективності;
- аудит відповідності. [8]

Але деякі автори дають свою класифікацію державного аудиту. Вони виділяють певні ознаки для класифікації: за суб'єктами, які мають право проводити державний аудит; за об'єктами; за підконтрольними суб'єктами; за метою. Саме класифікація державного за такими ознаками, на нашу думку, є найточнішою. Згідно з цією класифікацією, авторами якої є Немченко В. В. та Редько О. Ю. виділяють такі види аудиту, як: аудит ефективності Рахункової палати, фінансовий аудит і аудит ефективності Державної аудиторської служби, операційний аудит Державної казначейської служби (за суб'єктами, які мають

право здійснювати аудит); аудит виконання бюджетних програм та місцевих бюджетів, аудит окремих господарських операцій, аудит використання державних коштів, аудит управління державним боргом (за об'єктом аудиту); аудит суб'єктів господарювання, бюджетних установ та аудит виконавчих органів державної та місцевої влади (за підконтрольним суб'єктом); фінансовий аудит та аудит ефективності діяльності (за метою аудиту).

У результаті проведеного дослідження системи державного аудиту публічних фінансів було визначено, що проведення аудиту покладено на такі суб'єкти системи державного аудиту, як Рахункова палата, яка є вищим органом державного фінансово-економічного контролю в Україні, Державна аудиторська служба, яка є центральним органом виконавчої влади та яка формує і реалізує державну політику у сфері державного фінансового контролю, а також Державна казначейська служба, яка проводить операційний аудит та здійснює контрольні заходи у процесі здійснення операцій з бюджетними коштами.

Також був проведений аудит фінансово-господарської діяльності ТОВ «Південний – 1» шляхом аналізу та оцінки ефективності управління фінансово-господарською діяльністю.

Аудит фінансово-господарської діяльності підприємства проводився згідно з «Методикою аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств державного сектору економіки» №170 від 14.02.2006 р., яка була розроблена для виявлення причин збитковості, оцінки фінансово-господарського стану, а також для визначення ефективності управління підприємством.

У вищезгаданій Методиці вказані основні показники, які перевіряють та які характеризують фінансово-господарський стан підприємств. Також у Методиці встановлений порядок розрахунку цих показників за даними фінансової та податкової звітності. У ній вказані напрями перевірки діяльності підприємств для виявлення причин збитковості, а також критерії оцінки ефективності управління підприємствами.

Отже, перевіривши всі необхідні показники, ми прийшли до висновку, що ефективність управління підприємством у 2017 році була на рівні 37,5%.

Проаналізувавши дані балансів та звітів про фінансові результати за період 2013-2017 років, були надані такі рекомендації, як оновити основні засоби, ліквідувати нестачу грошових коштів, зменшити обсяг кредитів та собівартість продукції та ін.

Також був проаналізований зарубіжний досвід проведення державного аудиту та зроблений висновок, що у розвинених країнах під час проведення аудиту більша увага приділяється ефективності та економності використання державних фінансових потоків.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Державний аудит публічних фінансів: Навчальний посібник / За заг. ред. Хомутенко В. П. – О. «Атлант», 2016. – 412 с.
2. Рудницький В. С. Методологія і організація аудиту. – Тернопіль. «Економічна думка», 1998. – 196 с.
3. Закон України «Про аудиторську діяльність». – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3125-12>
4. Аудит. (Основи державного, незалежного, професійного та внутрішнього аудиту): Підручник / За ред. Немченко В. В., Редько О. Ю. – К. «Центр учбової літератури», 2012. – 540 с.
5. Хомутенко В. П., Хомутенко А. В. Державний аудит як форма фінансового контролю: сутність та інституційні особливості. Вісник соціально-економічних досліджень. – 2011. – №2. – С. 124-130.
6. Стандарти з аудиту державних фінансів. – Режим доступу: http://www.ac-rada.gov.ua/control/main/uk/publish/article/232351?cat_id=32836
7. Закон України «Про Рахункову палату». – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/576-19/para14#n14>
8. ISSAI 100. Основополагающие принципы аудита государственного сектора. – Режим доступу: <http://www.eurosai.org/handle404?exporturi=/export/sites/eurosai/.content/documents/others/ISSAI/ISSAI-100-ruso.pdf>
9. Державний фінансовий контроль: Навчальний посібник / Гуцаленко Л. В., Дерій В. А., Коцупатрий М. М. – К. «Центр учбової літератури», 2009. – 424 с.
10. Слободяник Ю. Б. Види і форми державного аудиту. Бізнес Інформ. – 2013. – №4. – С. 351-355.
11. Будник Л. А., Голяш І. Д. Класифікація державного аудиту. Економіка і суспільство [науковий журнал]. – 2016. – №2. – С. 661-665.
12. Слободяник Ю. Б. Формування системи державного аудиту в Україні: Монографія. – Суми. ФОП Наталуха А. С., 2014. – 321 с.

13. Історія створення та розвитку Рахункової палати. – Режим доступу: <http://www.ac-rada.gov.ua/control/main/uk/publish/article/16743424>
14. «Положення про Державну аудиторську службу України» №43 від 03.02.2016 р. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/43-2016-п>
15. Державний аудит: Навчальний посібник / За заг. ред. Дікань Л. В. – К. «Знання», 2011. – 503 с.
16. Методика проведення Державною фінансовою інспекцією України, її територіальними органами державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0826-14/para38#n38>
17. Методика аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств державного сектору економіки. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0332-06>
18. Господарський кодекс України. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
19. Лист Комітету Верховної ради України з питань фінансів і банківської діяльності від 01.10.2001 р. № 06-10/565. – Режим доступу: <http://uazakon.com/document/spart24/inx24436.htm>
20. Господарське право: Навчальний посібник / Тісунова В. М., Бондарчук А. В. – Луганськ. РВВ ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка, 2009. – 584 с.
21. Реалізація механізму державного аудиту ефективності публічних коштів у розвинених країнах світу. – Режим доступу: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/tpdu/2014-4/doc/5/07.pdf>
22. Костюк Б. В. Організація податкового аудиту на підприємстві. Економіка і регіон [науковий вісник]. – 2015. - №1. – С. 124-129
23. Хаблюк О., Будник Л. Суть аудиту ефективності та зарубіжний досвід його становлення. Галицький економічний вісник. – 2013. - №4. – С. 151-158
24. Стефанюк І. Б. Методологічні засади функціонування системи державного внутрішнього фінансового контролю в Україні. Фінанси України. – 2011. - №6. – С. 84-102

25. Стандарти Міжнародної організації вищих аудиторів (INTOSAI). – Режим доступу: www.undp.org.ua/files/ua_80742audit.pdf
26. Будник Л. А., Михайлишин Н. П. Принципи державного аудиту та проблеми їх реалізації. Економіка і суспільство. – 2017. - №12. – С. 677-682
27. Лімська декларація керівних принципів аудиту державних фінансів. – Режим доступу:
http://www.ac-rada.gov.ua/control/main/uk/publish/article/140217?cat_id=32836
28. Дрозд І. К. Мета та концептуальні засади аудиту ефективності бюджетних коштів в Україні. Вісник Київ. нац. університету ім. Т. Шевченка. – 2005. – №78. – С. 55–57
29. Левицька С. О. Місце та роль державного фінансового аудиту як форми державного фінансового контролю. Економічні науки. – 2010. – №5. – С. 131-135
30. Рішення Рахункової палати «Про затвердження Методичних рекомендацій з проведення фінансового аудиту» від 22.09.2015 р. № 5-5. – Режим доступу:
http://www.ac-rada.gov.ua/doccatalog/document/16746274/Method_rek_fin_audit.pdf
31. Піхоцький В. Ф. Аудит ефективності у державному фінансовому контролі зарубіжних країн. Міжгалузевий науково–практичний журнал Проблеми науки. – 2010. – № 4. – С. 39-45